

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

5TE ÅRG.

DEN 14 AUGUSTI 1904.

N^Ö 46

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: G. A. Cson Bergman. — Sveriges nya fältkanon. — Det stora handverksfesttåget i Köpenhamn. — Borgmästaremöte. — Konungen i Marstrand. — Den Norske Löve. — Bilder från kriget. — M. Bratbost. — Ett senaste porträtt af v. Plehve. — Något om Reykjavik och isländarne. — Veckans porträttgalleri. — Skogsmannamöte. — Folkbildningsmöte i Stockholm. — F. d. Presidenten för Oranjefristaten i Stockholm.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG. 1904.

Foto. Florman, Stockholm.

G. A. C:SON BERGMAN.
GENERALMAJOR.

Klitché: kem. A.-B. Bengt Sjögrensparre Sklm.—Oby

G. A. C:SON BERGMAN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Sextio år fyllde den 23 juli generalmajoren, chefen för fortifikationen, öfveradjutanten hos konungen *Gustaf Alarik Carlsson Bergman*, hvilken på grund af sina kunskaper, sin stora arbetsförmåga och icke minst sina rent personliga egenskaper är högt skattad både inom och utom armén.

General B:s vagga stod i Winslöfs prästgård i Kristianstads län. Hans fader var kyrkoherde därstädes, känd reformvän på det politiska och pedagogiska området, och att sonen i lärdomsväg har godt påbrå, framgår däraf, att den äldre Bergman var både fil. och med. d.r. Lusten att inhämta kunskaper låg sålunda den blifvande fortifikationsgeneralen i blodet.

B. genomgick Kristianstads skola och aflade januari 1863 mogenhetsexamen. Han ägnade sig sedan, matematiskt begäfvad som han var, icke åt militärtjänsten, utan började sin bana som civilingeniör. Från mars 1863 till okt. 1864 var B. nämligen nivellör vid statens järnvägsbyggnader i Småland. Han genomgick sedan Svea artilleriregementes inträdeskurs till högre artilleriläroverket å Marieberg och aflade inträdesexamen dit. Från 1 maj 1865 till 1 sept. samma år var B. emellertid på nytt nivellör vid statens järnvägsbyggnader, denna gång i Uppland, samt var därefter till den 27 sept. 1868 elev vid krigshögskolan i Marieberg. Han konstituerades härunder den 30 nov. 1866 till konduktör vid fortifikationen.

År 1866 skedde emellertid en utvidgning af fortifikationen, och det behöfdes en skarpare rekrytering af officerskåren.

Dåvarande chefen för fortifikationen generalmajoren af Kleen värfvade nu vid Marieberg de elever, han ansåg lämpliga för fortifikationen, och däribland befunno sig Bergman och ingeniör C. Lalin. Sedan 1862 krigsakademien å Karlberg blifvit förändrad till krigsskola, kunde ingen mera, såsom förut ägt rum, bli officer utan att ha genomgått Karlberg. B., som den 16 dec. 1867 å Marieberg aflade officersexamen i exercis- och tjänstgöringsreglemente samt krigsartiklar, hade dock i flere ämnen genomgått högre kurser än hvad som erfordrades vid Karlberg, och genom dåvarande inspektören för militärläroverken, hertigen af Östergötlands ingripande blef han äfven officer utan att ha genomgått Karlberg. B:s enda militära tjänstgöring var, att han 1—16 dec. 1867 passerade graderna vid Andra lifgardet. I maj 1868 utnämndes han till underlöjtnant vid fortifikationen. I sept. 1868 aflade han den för artilleri- och fortifikationsofficerare föreskrifna examen vid krigshögskolan, tjänstgjorde okt. 1868—maj 1870 vid Pontonierbataljonen och utnämndes i febr. 1869 till löjtnant vid fortifikationen.

Den framstående officerens befordringar ha sedan fortgått i följande ordning:

I aug. 1874 utnämndes B. till kapten vid fortifikationen, i dec. 1882 till adjutant hos konungen, i febr. 1889 till major vid generalstaben, hvarifrån han i aug. 1891 transporterades till major vid fortifikationen. I aug. 1894 blef han öfverstelöjtnant i armén, i maj 1895 öfverstelöjtnant vid fortifikationen, i dec. 1897 öfverste vid fortifikationen, i jan. 1898 öfveradjutant hos konungen och slutligen den 24 juli generalmajor och chef för fortifikationen.

Vi kunna här blott i korthet antyda alla viktiga tjänsteförändringar m. m., som den verksamme mannen utfört under sin hedrande bana. "Magister har

jag varit i alla dagar", säger han själf, och sant är, att general Bergman som *lärare* alltid haft en viktig mission. Han var sålunda sept. 1871—juli 1872, dec. 1872—mars 1873, okt. 1873—maj 1874, okt. 1877—juni 1880, lärare vid fortifikationens informationsverk, och juni 1872—juni 1874 vid krigsskolan, april 1873—febr. 1874 vid sjökrigsskolan, juli 1878—maj 1884 vid krigshögskolan och sept.—nov. 1886 för officersaspiranterna vid väg- och vattenbyggnadskåren.

Utrikes studier har B. bedrifvit mars—sept. 1871 i Österrike samt april—okt. 1879 i Italien och Tyskland, där han var anställd vid 2:a preussiska pionierbataljonen. Maj—juli 1873 var B. äfven i Österrike och tjänstgjorde vid Svenska militärutställningen i Wien — på världsutställningen därstädes — samt studerade därefter de tyska krigsskolorna i och för omorganisation af Karlberg.

B. har vidare bl. a. jan. 1875—okt. 1877 varit arbetsbefälhafvare vid befästningsarbetena i Karlskrona skärgård, under hvilken tid det viktiga arbetet med fästningens ombyggnad ägde rum, var jan. 1881—sept. 1884 adjutant i arméförvaltningens fortifikationsdepartementets militärbyrå och maj 1882 nov. 1884 fortifikationsbefälhafvare på Gotland, uppgjorde april 1883—sept. 1884 ritningar till samt kontrollerade uppförandet af den nya lokalen för artilleri- och ingenjörhögskolan i Stockholm, var okt. 1884—okt. 1886 chef för fältsignalkompaniet, uppgjorde okt.—dec. 1885 alla förslag till artilleriablissement i Östersund, var okt. 1886—jan. 1889 chef för 2:a pontonierkompaniet, febr. 1889—febr. 1891 placerad på generalstabens militärstatistiska afdelning, hvarjämte han företagit en mängd undersökningar och utredningar, m. m.

B. har deltagit i alla viktigare fälttjänstförföringar under de sista tjugo åren och han därvid varit chef för fältsignalkompaniet och stridsdomare för ingenjörtrupperna, adjutant i högkvarteret, ledare af fortifikationen, o. s. v.

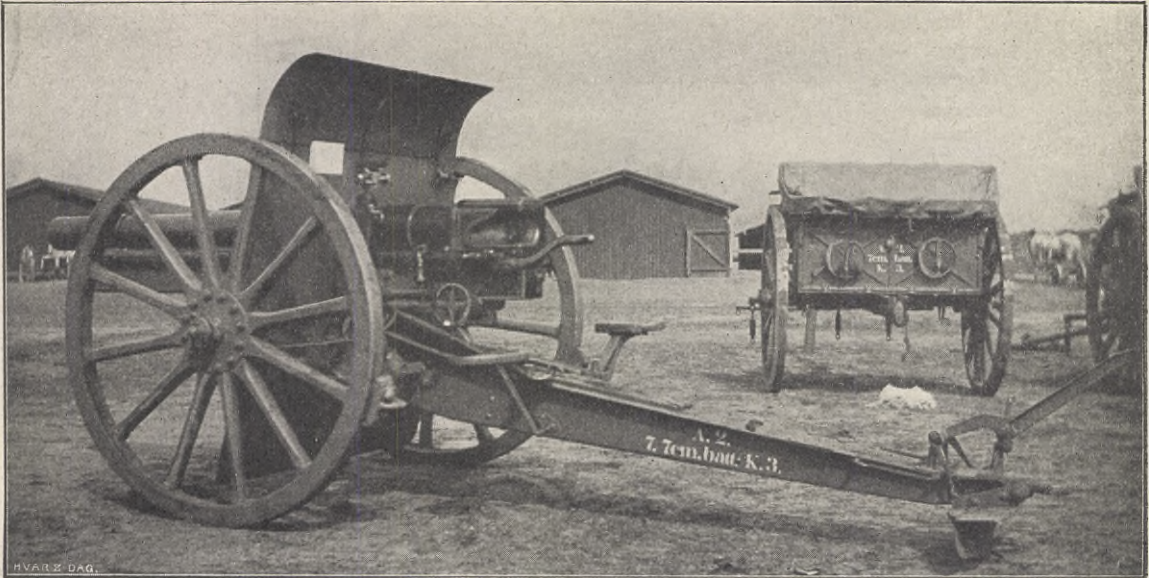
En synnerligen betydelsefull del af B:s verksamhet utgöres af hans kommittéarbete. Han har haft plats i alla de senare årens stora kommittéer rörande vårt lands försvar: i 1892 års fortifikationskommitté för granskning af förslag till befästningar vid Boden — det var B., som utarbetade förslagen till befästningarna därstädes —, i 1892 års kommitté för utredning af frågor rörande blifvande fästningsartillerikåren i Karlskrona, i 1897 års kommitté för utredning rörande landets fasta försvar, och blef s. å. ordf. i fortifikationskommittén för afgifvande af utredningar rörande försvaret, i 1902 års Ladugårdsgårdeskommitté — hvars förslag skall framläggas för nästa års riksdag — och blef 1903 ordförande i sammansatta artilleri- och fortifikationskommittén för utredande af vissa frågor rörande Bodens befästning.

I trots af alla mödor och strapasser befinner sig general Bergman allt fortfarande vid den bästavigör.

Af de utmärkelser, som fallit på hans lott, nämna vi blott, att han är ledamot af Krigsvetenskapsakademien, kommandör af Portugisiska Kristiorden, Persiska Sol- och Lejonorden, Sachsen-Weimar-orden Hvita Falken, Italienska Kronorden, Danska Dannebrogorden och Svärdsorden, hvarjämte han är riddare af Sachsiska Albrechtsorden, S:t Olafsorden, Preussiska Kroneorden med briljanter och ryska S:t Annæorden samt innehar konung Oscar II:s jubileumstecken.

SVERIGES NYA FÄLTKANON.

Beskrifning och fotografier för HVAR 8 DAG af militär meddelare.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre ström.—Og

I. SVERIGES NYA FÄLTKANON. Kanon, afbröstad, sedd från sidan.

Fältartilleriets skjutskola för äldre officerare har nyligen för året afslutats på Skillingaryd, efter att hafva pågått under en tid af 6 veckor.

Denna skjutskola är så t. v. märklig, att de nya, bepansrade fältkanonerna för första gången kommit till användning under fältmässiga förhållanden, samt att de hittills brukade tyska skjutreglerna fått vika för nyare, franska skjutmetoder. Att under dessa förhållanden intresset för skjutskolan varit synnerligen stort inom militärkretsar, därom vittna talrika besök såväl af personer, tillhörande den högre krigsstyrelsen, som af militära skolor och utbildningskurser samt enskilda, permitterade officerare.

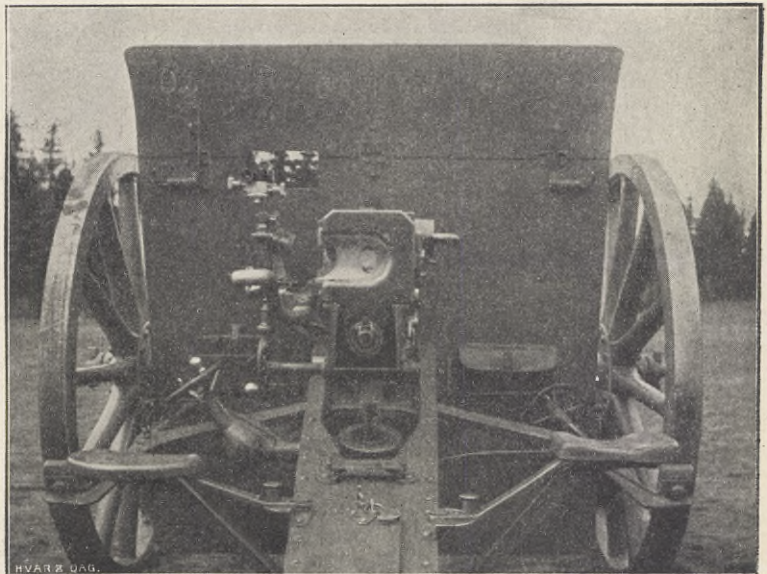
Krigsbulletinerna från de mandschuriska slagfälten, hvilka på hvarje blad förkunna artilleriets stora andel i de japanska segrarne, och ryssarnes bekymmer öfver att häruti vara underlägsna, hafva synbarligen äfven bidragit till att rikta uppmärksamheten på den nya kanonen, hvarvid man icke utan en viss ängslan sport, huruvida vår nya kanon kan anses stå öfver, eller under den japanska. Glädjande nog kan svaret emellertid blifva, att *den svenska fältkanonen nu innehar ett betydande försprång framför alla andra nationers, Japans och Rysslands icke undantagne.*

Bild 1 o. 2 visa en kanon afbröstad. Sittande på säten bakom stålskölden, som skyddar äfven mot infanterield på nära håll, kunna 2 man, utan svårighet underhålla en häftig eld, hvarvid patronerna tagas från en tätt bredvid kanonen nppställd, likaledes bepansrad ammunitionsvagn, som lämnar skydd åt 3 man. (Bild 3 o. 4.) Riktningen sker förmedels en med hårkors försedd kikare genom ett hål på skölden, som vid behof kan täckas med en stålplåtslucka. (Bild 5.)

Kan riktaren icke se målet, betyder detta ingenting, enär riktningen förnämligast sker förmedels en af batterichefen anvisad hjälpriktning. Som kanonen, rekrylerande längs en bana, efter hvarje skott automatiskt återföres till utgångsläget, behöfver riktningen under snabbeld endast kontrolleras, och då och då justeras, hvarigenom eldhastigheten för ett batteri kan uppdrifvas till 30 à 40 skott i minuten.

En spade på lavettens bakre del gräver sig under skjutningen ned i marken, och hindrar lavetten att röra sig.

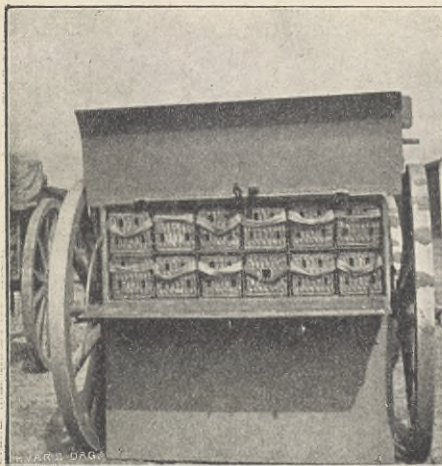
Verkan af vanliga granatkartescher mot pansrade kanoner har visst sig ganska ringa, i det att skrot endast undantagsvis intränga genom hålet i skölden.

HVAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Sjöversparre.

II. SVERIGES NYA FÄLTKANON. Kanon, afbröstad, sedd bakifrån.

SVERIGES NYA FÄLTKANON.

Kisthø: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm—Gbg

III. Afbrøst ad ammunitiøsvagn.

IV. Kanon med ammunitiøsvagn i eldställning.

För närvarande torde man därför kunna anse vårt nya artilleri så godt som osårbart med frontaleld.

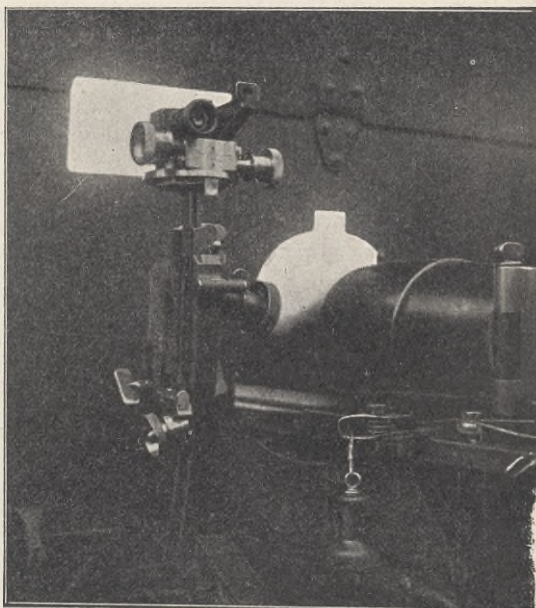
Man har äfven spått, att med införande af pansarartilleri äfven måste följa brisansgranater och nedslagseld för att med direkta fullträffar bekämpa sköldarne.

Verkan af en brisansgranat mot en pansrad kanon visas af bild 6.

Brisansgranaterna skulle utan tvifvel vara fruktansvärda, om de icke vore behäftade med en svaghet, den nämligen, att endast ytterst sällan träffa målet. Redan under fredsskjutningar har det visat sig vara ytterst svårt, att äfven på korta afstand och mot tydliga mål erhålla fullträffar, hvilken svårighet naturligen i hög grad ökas om målet är maskeadt, och det skjutande batteriet själlt beskjutet. Andra metoder att bekämpa pansarartilleri hafva äfven föreslagits, ehuru de visat sig föga verkammare.

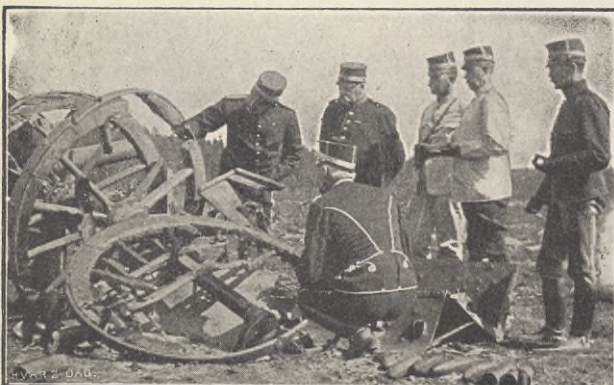
Den japanska kanonen har kortare rekyl i lavetten, hvarför den rubbas, och måste riktas om för hvarje skott, saknar sköld och kikarsikte, och tyder mera på en öfvergångsform. De ryska kanonerna äro mera föräldrade.

Men icke blott kanonservisen, utan äfven befälet är skyddadt.

Kisthø: Bengt Sjöfversparre

V. SVERIGES NYA FÄLTKANON: Riktinstrument och sköldhåll.

Kisthø: Bengt Sjöfversparre.

VI. SVERIGES NYA FÄLTKANON: Verkan af en brisansgranat.

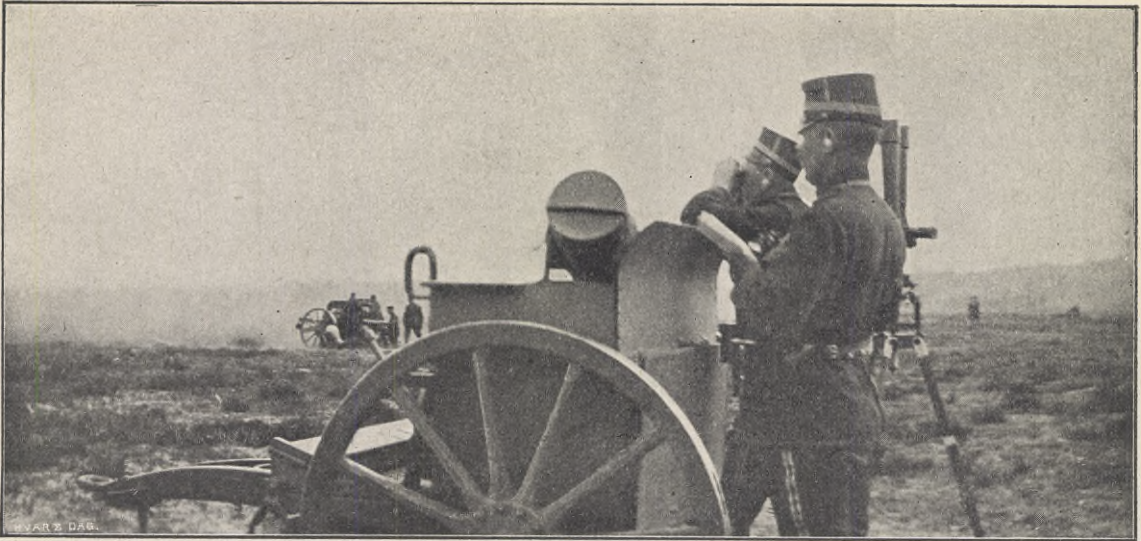
Bild 7 visar batterichefens plats bakom egen, pansrad och på batteriets flygel uppställd ammunitiøsvagn, bredvid hvilken äfven en batteritub, för uppmätande af vinklar och målfronter, synes uppställd.

För eldens verkan erfordras säkra observationer af luftkrevadernas läge i förhållande till målet, och bild 8 visar huru officerarne häruti öfvas.

Efter hvarje afslutad skjutöfning hålles kritik (bild 9).

Med den nya fältkanonen hafva vi dock endast förskafat oss ett kraftigt försvarsvapen mot anryckande fiender.

Vi vilja vi däremot, som japanerna, själfva gå fram till anfall, hvarför utan passiva segrar blifva

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Skålm—Ogö

VII. ÖFNINGAR MED SVERIGES NYA FÄLTKANON: Batterichefens plats bakom en ammunitionsvagn.

utan värde, behöfva vi äfven haubitsar eller kastpjäser, med hvilka tillhjälp, enligt de ryska stridsrapporterna, japanerna för nämligast vunno slaget vid Jalufleden, hvarvid porten till Mandschuriet öppnades.

Mätte detta faktum äfven öppna ögonen på haubitsernas motståndare.

När härtill kommer, att Sverige endast har omkring 2 $\frac{1}{4}$ kanoner per 1,000

VIII. ÖFNINGAR MED SVERIGES NYA FÄLTKANON: Officerare observera krevaderna.

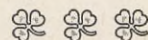

man, mot tyskarnes 4, och fransmännens 5, fråga är om infanteriets ytterligare ökande med de årsklasser, som hittills icke kunnat tagas i anspråk för försvaret, hvarigenom missförhållandet mellan artilleri och infanteri skulle ökas, samt en haubits icke betingar ett nämnvärdt högre pris än en fältkanon, som den i vissa fall ersätta, så är ju icke underligt, att den dag med ifver emotses, när fältartilleriet med sina haubitsar äfven kan verka mot fiender i skyttegravar och bakom betäckningar, uppgifver inför hvilka fältkanonen står maktlös.

M—n.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

IX. ÖFNINGAR MED SVERIGES NYA FÄLTKANON: Kritik af eldgifningen.

DET STORA HANDTVERKS-FESTTÅGET I KÖPENHAMN.

Handtverksprivilegiernas upphäfvande och den "fria" näringsprincipens genomförande, för Danmark vordet verklighet genom näringslagen af 1857, skakade den gamla organisationen sönder och samman. Och tillståndet inom näringslivet blef i Danmark, som på alla andra ställen under den närmaste tiden efter systemförändringen, oordnad och förvirrad. Alla gamla strömfåror fylldes plötsligt igen, intressena hade att söka sig utflöde hvar och hur de kunde. Hvad som förut varit de samverkande delarne af ett stort helt, förvandades nu till idel helheter, som hvar för sig ville ha den bästa platsen af det gamla utrymmet.

Då bildades "*Fællesrepræsentation for dansk Industri og Haandværk*". Och denna förening lyckades knyta samman de gamla

Foto. Fred. Riise, Köpenhamn.

FRÅN, HANDTVERKARNES FESTTÅG I KÖPENHAMN. På rådhusplatsen, där 60,000 människor voro samlade. — Grupper ur festtåget.

Klubb; Kem. A.-B. Enigt Silversparre Sölm.—Glg.

banden på sätt som var anpassadt efter den nya tiden.

Föreningen hade först en hård kamp för sin tillvaro, och först från 1879 kan den sägas ha stått på tryggad grund. Men efter ett mer än 25-årigt arbete kan den nu blicka tillbaka på lysande resultat. För att illustrera dessa resultat, gifva en revy öfver näringslivets utveckling under det senaste kvartseket, hade föreningen den 1:ste aug. i Köpenhamn anordnat ett stort möte — där äfven svenska och norska handtverksdeputationer deltog — i samband med ett lysande festtåg.

Hela staden var i rörelse. Från alla delar af landet hade folk kommit resande.

Det var "fest over Byen"!

Redan vid tvåtiden började en festklädd publiik att ställa upp sig längs "Strøget", hvars gator tåget skulle passera.

Man puffade och knuffade hvarandra af hjärtans lust — men allt skedde med det bästa humör som tänkas kan och ingen enda försökte göra "vrövl", då poliserna kommo för att bana väg för tåget.

Vid trediden stängdes alla butiker och affärer — butiksfönstren voro till höga priser uthyrda åt nyfikna turister och åskådare.

På Christianborgs Slotts Rådebane ordnades tåget och på slaget 4 satte det sig i rörelse med en liten afdelning ridande polis i spetsen.

I tåget deltog inalles 50,000 människor, 300 hästar och en mängd vagnar. Vädret var först det bästa. Emellertid förmörkades den leende himmelen och en liten uppfriskande regnskur föll öfver den festklädda staden — dock utan att nedstamma det strålande humör som var rådande öfver allt.

Steg för steg — under ett öronöfvande jubel från åskådarne — skred det imponanta tåget med sina fanor, originella vagnar, medeltidsklädda riddare och härolder framåt.

Smederna arbetade på sina städjor — väfvarne väfde — färgarne färgade — de resande gesällerna hurrade — mästarne vinkade — musiken spelade, och blommor regnade ned från balkonger och fönster.

Foto. Fred. Blise, Köpenhamn.

Kliché: Benzt Sjöfverparre.

FRÅN HANDTVERKARNES FESTTÅG I KÖPENHAMN.

Så nådde tåget Kong Georgs Palais och här stod hela den kungliga familjen och åsåg, hurusom tåget drog förbi.

Vid Rådhusplatsen hade samlat sig omkring 60,000 personer — platsen tedde sig som ett enda böljande haf af människor. Vagnarne med de arbetande verkstäderna väckte stormande jubel.

Pärilan i hela tåget var "Rejsestipendieföreningens" vagn — i form af ett vikingaskepp med unga, vackra vikingamör i fören och ståtliga vikingar i full rustning vid årorna. Då vagnen passerade Rådhusplatsen släppte vikingakvinnorna en hel flock duvor ut öfver mängden.

Tågets slutpunkt var Tivoli.

Etablissemnet strålade — liksom alla de stora hotellen omkring Rådhusplatsen — i festlig belysning vid mörkrets inbrott — och aftonen afslutades med ett synnerligen vackert fyrverkeri.

BORGMÄSTAREMÖTE.

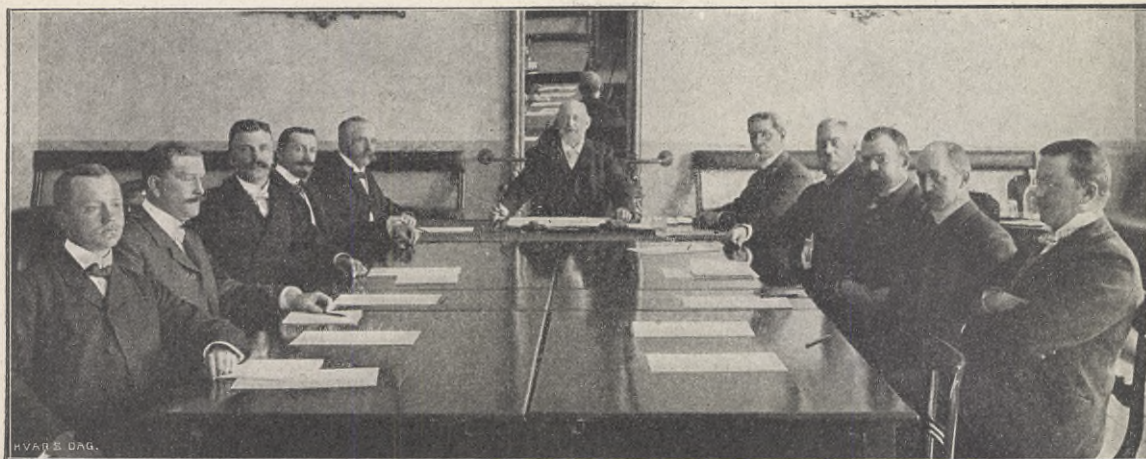

Foto. Eiserman, Vänersborg.

Kliché: Kem. A. B. B-nort Sjöfverparre Stålm—Gbg.

DELTAGARE I BORGMÄSTAREMÖTET I UDDEVALLA.

Borgmästare från Göteborgs och Bohus län samt från Västergötland och Halland samlades nyligen till möte i Uddevalla för att diskutera åtskilliga viktiga frågor. Deltagarne voro: Borgm. Colliander, Göteborg, ordf.; på ordf:s högra sida: Borgm. Folcker, Strömstad, Neiglick, Uddevalla, Zimdahl, Alingsås, Sundberg, Lysekil, och t. f. borgm. Linnell, Vänersborg; på ordf:s vänstra sida: Borgmästarne Hedenstierna, Sköfde, och Hasselgren, Kungsbacka, t. f. borgm. Kock, Falköping, Rådman Rasmussen och t. f. rådman Rhenberg, Uddevalla.

KONUNGEN I MARSTRAND.

Foto. Jonason, Göteborg

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm.—Gbg.

KONUNGENS ANKOMST TILL MARSTRAND DEN 2 AUG., som vanligt säsongens stora händelse.

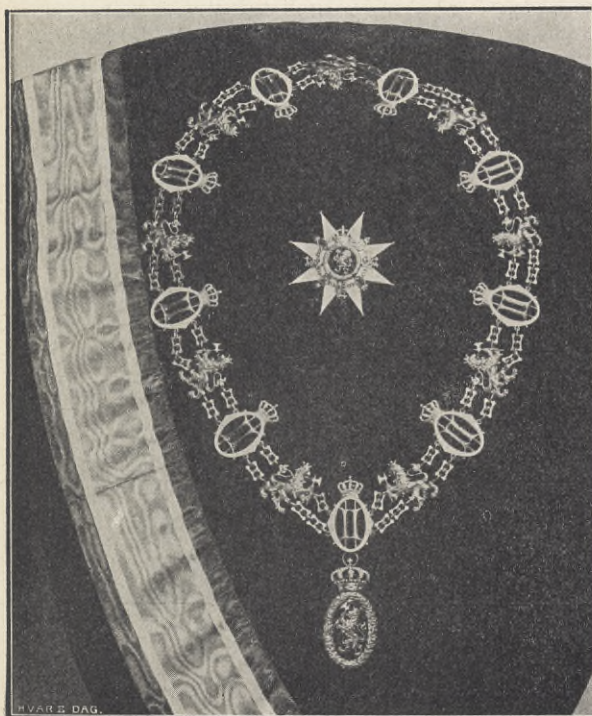
DEN NORSKE LÖVE.

Den 21 januari 1904, Konung Oscars 75-års dag, instiftade H. Maj:t "Den Norske Löve", Norges högsta orden, hvilken instiftelse genast hälsades med stor tillfredsställelse i Norge. Vi tro det vara af intresse för våra läsare, att se de nya ordensinsignierna i bild. "Den Norske Löves" insignier äro följande:

Silfverstjärna med strålar, utgående i åtta spetsar. I midten en högröd emaljerad glob. Därpå riksvapnets lejon. Globen infattad i en gyllene ring och denna i sin ordning omgifven i symmetrisk gruppering af fyra gyllene lejon omväxlande med fyra gyllene krönte initialer till den kunglige stiftarens namn. Stjärnan bäres å vänstra sidan af bröstet.

Ett vattradt, mörkblått axelband med högröda kanter, skilda irån bandets midt af smala hvita ränder.

Oval medaljong med högröd glob och stiftarens valspråk "Over Dybet mod Højden", samt Gyllene ordenskädja.

HVAR 8 DAG.

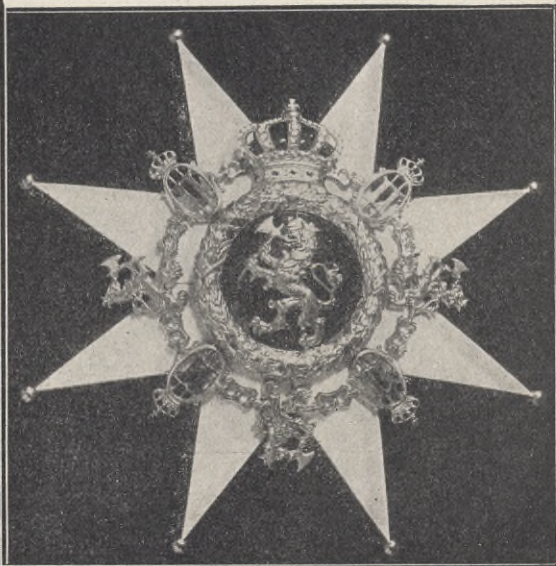

Foto. Wilse, Kristiania.

DEN NORSKE LÖVES INSIGNIER: BAND, ORDENSSTJÄRNA OCH KÄDJA.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm.—Gbg. ORDENSSTJÄRNA.

BILDER FRÅN KRIGET.

Efter fotografi.

JAPANSKA SAPPÖRER. Fotografien tagen nära Sai-ma-Tzé.

Kliché: Kem. A.-B. Benzt Sjöförsvarsskolan—Göteborg

HVAR 8 DAG.

ÖFVERGIFNA RYSKA UNDERJORDISKA FÄSTNINGAR, nära Haicheng.

Kliché: Kem. A.-B. Benzt Sjöförsvarsskolan—Göteborg

Efter fotograf.

TVENNE KINESER, SOM ERTAPPATS MED ATT AFSKÄRA TELEGRAFRÄDARNE, FÖRAS TILL AFSTRAFFNING I FÖNGWANGCHENG. En japansk officer medföljer för att öfvervaka, att domen går i verkställighet.

Kliché: Kem. A.-B. Benzt Silfverparre Sthlm—Götg.

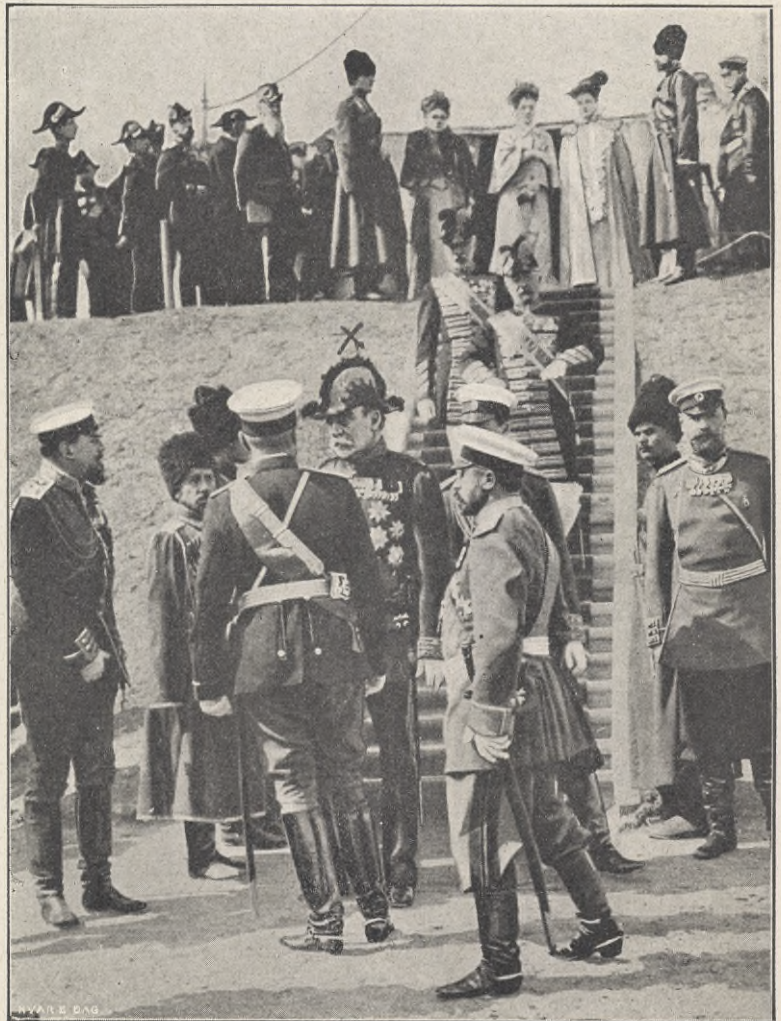
M. BRATBOST. †

ETT SENASTE PORTRÄTT AF v. PLEHVE.

Foto Lothmar Stochholm.
BRATBOST i »På Sicilien».

Den 1 aug. afled i Stockholm operasångaren Mikael Bratbost. Född i Österdalen i Norge 1861 kom han i början af 80-talet till Stockholm som skarpskytt vid det dit förlagda norska gardet. Som förste tenor i en bland skarpskyttarne bildad kvartett blef hans vackra röst observerad af konung Oscar, som bekostade hans utbildning för lärare som Hallström, Delle Sedie m. fl. Snart debiterade han i titelrollen i Oberon och tillhörde sedan vår opera under olika perioder tills för två år sedan. Under studier i utlandet uppdrefs hans röst från en mera vek och lyrisk tenor till hjältetenor, som dock aldrig fick full konstnärlig afslipning. Emellertid gick han alltid med omsorg och förståelse till sina uppgifter, och operavänner ha skäl att minnas Bratbost med all sympati.

Efter fotograf.

v. PLEHVE. (X)

Kliché: Benzt Silfverparre.

Ofvanstående porträtt af den mördade ryske inrikesministern är taget vid det tillfälle, då han sista gången visade sig offentligt, nämligen vid en revy vid Tsarskoje Selo i juli.

NÅGOT OM REYKJAVIK OCH ISLÄNDARNE.

Korrespondens och fotografier till HVAR 8 DAG från en svensk Reykjavik-bo.

Foto Sigfus Eymundson, Reykjavik.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Sthlm.—Gbg

FRÅN REYKJAVIK: Utsikt öfver staden, med den höga bergsryggen i norr. Vinterbid.

När jag sitter som nu i kväll, med utsikten skymd af rän och dis, så att till och med båtarne ej så långt utanför blott svagt skymta fram — Reykjaviks hamn om man så vill, ty fartygen måste för den långgrunda, steniga strandens skull ankra ute på redden — när jag en sådan dag från mitt fönster tittar ut, norrut öfver fjorden, skulle jag kunna tro mig ha det ändlösa hafvet framför mig; haf och himmel smälta samman till detta ogenomskinliga, där ingen horisont nämner det afstånd som ses. Jag skulle ej kunna

tro, att det var samma vik, som i strålände solskensväder — och sådant kan sommaren vara ganska rik

Foto. Arni Thorsteinson, Reykjavik.

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

FRÅN REYKJAVIK: Hamnen och stora inloppet.

Foto. Arni Thorsteinson, Reykjavik.

Kliché: Bengt Sjöfverparre.

FRÅN REYKJAVIK: Staden sedd från »Tjörn» (dammen).

på; vi ha nu i början af juli redan haft dagar med 20° i skuggan — prunkar så sydländskt blå, och där bergen på andra sidan, två mil aflägsna, tyckas ligga helt nära; dessa stolta berg med snö ännu långt ned i klyftorna, hvilka där de öppna sig låta en blicka vida in i landet på

Foto Arni Thorsteinson, Reykjavik.

FRÅN REYKJAVIK: Hufvudgatan.

Klubb: Kem. A.-B. Hengt Stjufressarve Sthlm.—Odg.

aflägsna toppar, visande evig snö. Hade luften varit klar i afton, så hade jag åter fått skåda en af dessa härliga solnedgångar, ständigt nya i den ljusa natten, långt öfver den vida fjorden med den bergiga, bågformiga kusten åt nordväst alltmer aftonande i solskenet, så småningom helt försvinnande för att till sist — en femton mil aflägsset — visa en sista väldig kägla, Snæfellsjökuln, lik en ö därute.

I leende solskensväder är Reykjavik en riktigt näpen liten by — jag kan ju få behålla det danska ordet by, änskönt på svenska stad väl vore rättare. Men man känner sig nästan som på landet i Reykjavik.

Hvar äro de gamla träden, som böja sina kronor in öfver halmtaken, de små lummiga trädgårdarne med blomterrabbatterna uti; hvar äro de skuggiga landsvägarne och de vida sädesfälten eller de tata skogarne däromkring; prästgår'n, kvarnen och sångfåglarne?

Intet dylikt ger Reykjavik dess landtliga prägel.

Främlingen som kommer dit, frapperas genast af den fullständiga bristen på träd, och det egendomligt nakna landskapet. Strax man kommit utom staden, ligger landet alldeles öde, obrukadt och obrukbart, den kullriga bärgmarken delvis torfbevuxen och sålunda ständigt kvarhållande rägnvattnet; intet som höjer sig öfver tomheten, intet utom bärgen i bakgrunden.

I staden är det samma brist på träd. På hela ön har man blott i nordöstra delen litet skog, om ock sagor och jorddynd berätta om stora skogar äfven här, hvilka dock af befolkningen ej vårdats.

Men ändå är det landtlif i Reykjavik; de som komma från storstädernas vimmel finna där allt det lugn, som hvarje från civilisationens jaktande aflägsen plats bibringar. Och aflägsen är denna ö, det märks på förbindelsen med utlandet, som, äfven om den på senare tider tilltagit, ännu är mycket sparsam. Äfven kustförbindelsen är ytterst knapp. Man befin-

Foto Arni Thorsteinson, Reykjavik.

FRÅN REYKJAVIK: Musik på torget, nedanför Thorvaldsens staty.

Klubb: Kem. A.-B. Hengt Stjufressarve Sthlm.—Odg.

Foto. Arni Thorsteinson, Reykjavik.

FRÅN REYKJAVIK: Gammal torfkoja med skjul för torkning af fisk.

Kläd: Bengt Silfverparve

ner sig väl bra där man är, och har just intet att resa för.

Så har också Reykjavik bevarat mycket af det, som de modärna samfärdsmedlen låtit försvinna annorstädes; som än i dag lägger något af "den gamla goda tiden" öfver förhållandena här.

Icke blott att man alltjämt går klädd i den nedärfda dräkten — särskildt är kvinnans karaktäristisk med de nedhängande hårflätorna, upphäftade vid ändarne under den enkla hättan, hvars silkes'ofs faller ned öfver axeln — folket är, fast slutet och tänkande, fullt af den öppna beredvillighet, som glädes öfver att kunna göra andra en tjänst. På barnen ser man, att släktet är friskt och liiskraftigt. Det är rara, hurtiga barn, som ta af sig mössan för främlingen och se på honom med sina blå ögon som för att säga honom: ja, vi ha det bra här, det kan du gärna låta världen veta, den värld, som vi icke känna och som vi näppeligen någonsin få se. Och många äro barnen; Reykjavik har nu åtta tusen invånare, för tio år sedan hälften.

Hvad som i den stora världen kommit till i öfverflöd, det har här ännu nyhetens behag — om det öfver hufvud taget nått hit. Järnvägar, elektricitet, fabriker — vatten- och afloppsledning, det är något här ännu okänt. Men det ligger nydaning i luften, och äfven Island hinnes väl af utvecklingen, om det äfven kanske längst af alla kunnat bevara det gamla — så som det en gång kunde gömma på det, som kom en hel värld till godo. Men isländaren tål icke, att någon tror honom stå tillbaka för andra. Tyvärr förmås han därigenom att tillägna sig äfven sådant utländskt, som ej är värdt att taga efter, glömmande att den nationalitet, han så starkt vill hålla på, just därigenom tar skada och förlorar sin säregenhet, sitt behag.

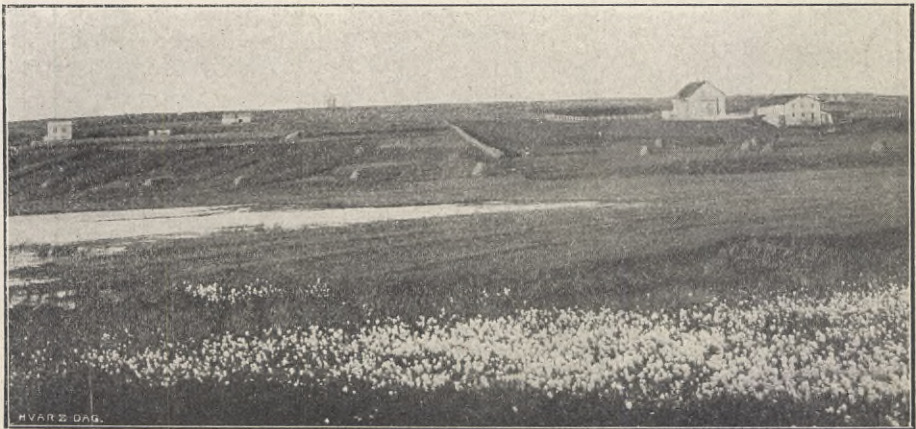

Foto. Arni Thorsteinson, Reykjavik

FRÅN REYKJAVIK: Vy af stadens omgifningar.

Kläd: Bengt Silfverparve.

Någon klass-skillnad känner isländaren knappast till; alla kallas vid sitt förnamn, och de flesta känna hvarandra väl. Man bebod merendels sitt eget lilla plättaktäckt trähus, och med undantag af stadens midt, där husen ligga mera samlade, hör alltid ett stycke jord till hvarje byggnad. Blott helt få af de gamla torfkojorna finnas ännu kvar; i stället äro offentliga och större byggnader nu byggda af sten. Sådana äro alltingsbyggnaden, med ett

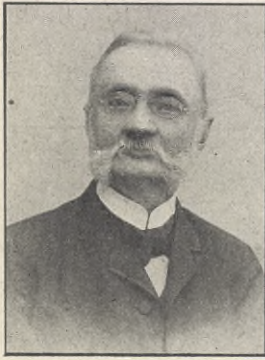
ypperligt bibliotek, domkyrkan, posthuset, bankerna, af hvilka den ena byggnaden äfven inrymmer ett intressant museum, gamla isländska saker; latinskolan är däremot af trä.

Nere vid landgångsbyggarna kan ibland ett rätt rörligt lif råda, särskildt då nya ängare anländt, eller då fisken föres i land. Trakten häromkring är världens rikaste fiskvatten, och för 25 öre kan man få en spann riktigt vacker torsk, 10 kilo eller mer; och farvattnen vimla af utländska trawlare. Dessutom löpa såväl tyska, franska som engelska krigsfartyg tidt och ofta i hamn här; de ligga här uppe för att i de farliga, ofta stormiga vattnen i nödfall bispringa sina landsmän; också en dansk kryssare tillbringar sommaren här för att se efter, att ej "trawlarna" fiska för nära land, på olagligt område. — Men den kan ej vara allestädes på en gång!

Den klippiga stranden glänser ofta helt hvit af den till torkning utlagda fisken, och väldiga förråd lagras för utförsel. Fisk är ju så godt som landets enda inkomstkälla. För hvad fisket och fårafveln afkastar skall Island köpa allt hvad det behöfver från utlandet.

Det enda sättet att beresa landet är på hästryggen, och de små isländska hästarne måste ha ett särskildt omnämnande. Det fins väl få så tåliga och så uthålliga djur som dessa, och de ha också för islän-

(Forts. å sid. 743).

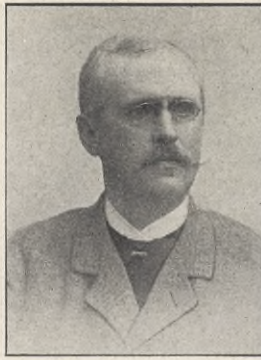
C. L. von POST.

Den 27 juli fylde f. d. löjtnanten vid Dalregementet, godsägaren Carl Ludvig von Post i Stockholm 80 år. v. P. innehar Vikhus fideikommiss i Västmanland.

G. A. W. T. G:SON WESTFELDT.

F. d. öfverstelöjtnanten vid Västgöta regemente, Gustaf Adolf Wilhelm Theodor Gustafson-Westfeldt fylde den 3 augusti 65 år.

C. V. LIDBOM.

E. provinsialläkaren i Elfkarleö, med. lic. Carl Victor Lidbom, fylde den 26 juli 55 år.

J. A. HEDENLUND.

Den 21 juli fylde apotekaren i Piteå, Johan Aron Hedenlund, 55 år.

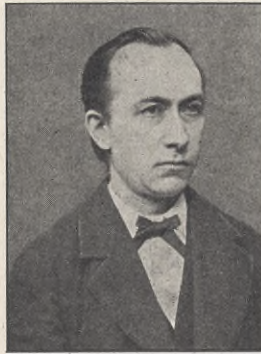
C. G. A. PLANTING-GYLLENBÄGA.

F. d. kaptenen vid Västgöta regemente, godsägaren Claes Gustaf August Planting Gyllenbäga, f Remningstorp, Axvall, fylde den 27 juli 70 år.

L. BÄRSTRÖM-WENGRÉN.

Fru Lina Bärström-Wengren, den för det äldre Göteborg mycket bekanta, skickliga slukgymnasten, fylde den 11 augusti 70 år. Fru B. W. har i nära 40 år utöfvat sin gagnarika och af vårt lands främsta auktoriteter erkända verksamhet.

P. W. HENSCHEN.

Den 28 juli fylde apotekaren i Hörby, P. W. Henschen, 60 år.

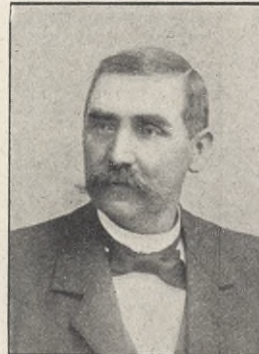
C. S. E. HJULHAMMAR.

Kaptenen vid Södermanlands regemente, Carl Sixten Eugène Hjulhammar, fylde den 24 juli 50 år.

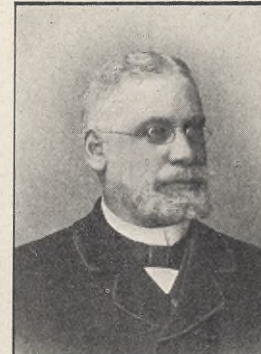
A. W. RUNDBERG.

Auditören vid Elfsborgs regte, v. häradshövdingen August Wilhelm Rundberg, fylde den 2 aug. 60 år. R., sedan 84 mantalskommisarie och sedan 95 tullfiskal i Göteborg, är ordf. i Christine och Tyska förs. gem. nämnd samt i Göteborgs stads tjänstemannaförening, och led. af Göteborgs fattigvårds styrelse.

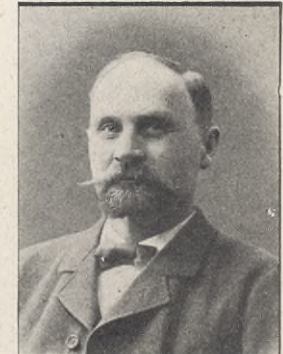
HJ. LINDVALL.

60 år fylde den 31 juli fabrikören Hj. Lindvall i Hörby. L., en af samhällets mera bemärkte män, innehar ett flertal af dess kommunala uppdrag.

A. J. CÆDERSTRÖM.

Den 14 juli fylde apotekaren i Grythytted, Axel J. Cæderström, 55 år.

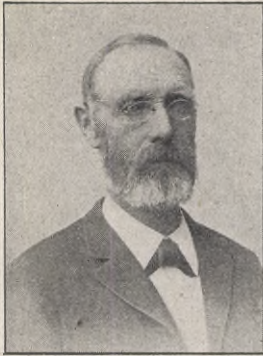

J. D. GRUNDBERG.

Fabrikören i Sundsvall, J. D. Grundberg, fylde den 23 juli 50 år.

PORTRÄTTGALLERI

O. T. ROSENLÖF. †

En af Ofvansjö sockens mera bemärkta medlemmar, f. folkskolläraren och organisten Oscar Theodor Rosenlöf, afled den 10 juli vid 79 års ålder.

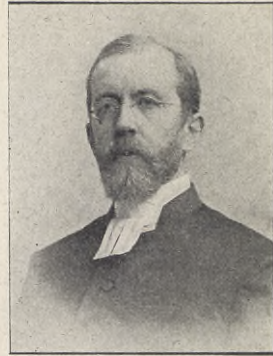
E. NYLIN. †

Kyrkoherden i Lima, Erik Nylin, afled den 13 juli vid 60 års ålder. Stud. 74, prästvigd 77, kyrkoherde i Säby (Västmanland) 78—02, då han tillträdde Lima pastorat.

C. G. F. B. ADLERCREUTZ. †

Den 28 juli afled i Strömstad majoren vid Svea Lifgarde, greve Carl Gustaf Fredrik Bolivar Adlercreutz, 51 år gammal. Utexaminerad från Karlberg och s. å underlöjtnant vid Svea Lifgarde avancerade A. vidare till major.

K. V. A. ALIN. †

Kyrkoherden i Sätters stads- och landsförsamling, Knut Vilhelm Axel Alin, afled den 28 juli 55 år gammal. Stud. 60, prästvigd 76, komminister i Stjernsund 82, kyrkoherde i Säter 98.

(Forts. fr. sid 741.)

daren blifvit fullkomligt outhärliga. Långa sträckor få de tillryggelägga på ofta svårtillgängliga vägar, dryga lass få de bära på sina ryggar. Hela karavannerna ser man ofta komma inifrån landet, alltid med en mängd reservhästar för packningens ombyte, och när nya varor hämtats, går färden tillbaka igen. Det är sådant som verkar gammaltida; men kanske skall redan nästa generation kunna omtala som något försvunnet, huru man i "deras ungdom" måste forsla och färdas. Så, som en föregående generation kunnat göra det i utlandet. Här i staden ser man ofta hästarne gå ensamma genom gatorna, ner till brunnen att dricka; de sköta sig så väl själva, göra ingen förtret.

Reykjavik vill bli storstad, och mången af dess invånare menar väl, att det redan är det. De som varit utrikes och fått smak för lifvet där, ta lätt de främmande sedvänjorna med hem, och främlingarna, helst engelsmän, bidraga ju till att låta folket i det utländska se något "intressant", värdt att efterhärma. De isländska studenterna kunna i Köpenhamn med särskilda förmåner besöka universitetet, och det är icke så underligt, att de vid hemkomsten vilja uppträda som "världsmän". Visst är det till skada för ett i öfrigt så högt bildadt folk, då det blir efter i utvecklingen; men jag tror ock, att det är mindre lyckligt, då man för hastigt vill tillägna sig det "nya"; man kan ej välja med urskiljning, man kan ej taga vara på det af ens eget som borde gömmas, och man glömmet, att de där ute kanske ofta förlora det,

som hade varit bättre att ha kvar. För den som ej tycker om det gamla, som vill reformera, vore här nog mycket att göra; det skall dock dröja länge, innan man får den isländska karaktären omskapad. Folket i allmänhet är för godhjärtadt, för innerligt ärligt, för långsamt också, för att icke vilja ställa sig eftertänksamt, ja misstroget gent emot mycket af det lockande, europeiska. Den vänskapliga innerligheten är ännu så utpräglad, att det intet ovanligt är att se gamla skäggbevuxna karlar kyssas riktigt hjärtligt midt på gatan; också tyckas barnen mycket länge hållas i ledband af föräldrarne; familjelifvet står i det hela taget högt.

Låt mig till sist tala om, att isländarne äro ett musikaliskt folk, och att konserter ej äro ovanliga; många svenska sånger, både i original och översättning, stå alltid på programmet. Vidare har ett sällskap amatörer nyligen spelat Alt Heidelberg, icke mindre än fem aftnar, och särskildt hufvudrollerna sköttes riktigt bra.

Jag har skrivit ned dessa små intryck, då jag är säker om, att mången därhemma skall finna nöje i att höra något från ett land, hvars historia är så nära förbunden med den skandinaviska, och då jag vet, huru föga man känner till att isländarne äro ett kunskapsrikt, begåfvadt folk, fullt jämnställt, hvad vetande och lifsåskådning angår, med hvilket annat som helst. Och äro de till sina sedvänjor ännu något ålderdomliga, så äro de till ersättning så mycket mera härdade och ofördärvade.

V. Z.

SKOGSMANNAMÖTE.

Foto. Stenholm, Hernösand.

DELTAGARE I NORRLANDS SKOGSMANNAFÖRBUNDS 6:TE ÅRSMÖTE, som nyligen hölls i Hernösand.

Klick: Kem. A. B. Bengt Sjöföregarre Ståhl—Gbg.

FOLKBILDNINGSMÖTE I STOCKHOLM.

Folkbildningsarbetet fortgår f. n. med lif och lust i Sverige, uppuret af oegennyttigt intresserade, kapabla krafter och bärande goda frukter.

Klart är, att hufvudstaden intager en framstående, ja delvis

FOLKBILDNINGSMÖTET ÖPPNAS AF PRINS EUGEN ∞.

GRUPPBILD AF DELTAGARE I FOLKBILDNINGSMÖTET I STOCKHOLM.

Vi namnteckna: PRINS EUGEN (1), Dr Anton Nyström (2), Borgmästare Pette sson (3), Bibliotekarien Fredr. Nilsson (4), Dr Laurent (5), Dr Krikortz (6), Hr Knut Tengdahl (7), Folkskolläraren Wallquist (8), Dr Knut Kjellberg (9), Riksdagsman Fridtjuv Berg (10), Lektor Johan Bergman (11), Kandidat Hirsch (12), Lektor Ottelin (13), Reg.-int. Lagercrantz (14), Fru Kjellberg (15), Redaktör v. Koch (16), Advokaten Tom Forssner (17), Redaktör Wählin (18), Professorskan Gyldén (19), Fabrikör Lagerholm (20), Lektor Langlet (21), Överläraren Steenberg, Danmark (22), Skriftställaren H. Wrånér (23), Fritz Lindquist (24), Fröken E. v. Platen (25).

rent af ledande plats i afseende på detta nyttiga, de djupa leden berörande arbete. Lördagen den 6 aug. öppnades sålunda i Stockholm ett folkbildningsmöte, till hvilket Folkbildningsförbundets öfverstyrelse inbjudit ombud för föreläsnings- och andra folkbildningsföreningar m. fl. personer. Och följande dag, den 7 aug., öppnades de s. k. sommarkurserna, hvilka i Stockholm inau-gerades för två år sedan.

Något formelt samband finnes icke mellan sommarkurserna och Folkbildningsförbundet, som i höstas bildades genom sammanslutning af tre större föreläsnings- och biblioteks-föreningar, men hvars syften äro i stort sedt de samma. Under det sommarkurserna söka företrädesvis hos lärare och lärarinnor utvidga och fullständiga förut inhämtadt vetande, vill folkbildningsförbundet taga vid där skolan slutat och genom föreläsningar och bibliotek, fasta och vandrande, väcka och vidmakthålla kunskapsbegäret i de breda lagren.

Prins Eugen, som är hedersordförande i Folkbildningsförbundet, har tagit liflig del både i dess möte och i sommarkurserna, vid hvilkas öppnande på söndagen han höll invignings-talet.

H. S. D. får i afseende på föredrag, diskussioner o. s. v. hänvisa till de dagliga tidningarnes referat, och lämnar här ett par bilder som böra kunna intressera Sverige rundt.

F. D. PRESIDENTEN FÖR ORANJEFRISTATEN I STOCKHOLM.

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

Kliché: Bengt Silfversparre.

EXPRESIDENTEN STEIJN.

Den under boerkriget mycket omtalade presidenten för Oranjeristaten M. T. Steijn har med familj och åtskilliga vänner i dagarna gästade Stockholm, stadd på resa till Narvik.